

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 27.01.2003
KOM(2003)31 endelig

BERETNING FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

om tilladelse til at indføre undtagelsesbestemmelser i henhold til EF-traktatens artikel 19, stk. 2, forelagt i henhold til artikel 14, stk. 3, i direktiv 93/109/EF om valget og valgbarhed ved valg til Europa-Parlamentet

1. FORMÅL MED RAPPORTEN

Rådets direktiv 93/109/EF¹ om fastsættelse af de nærmere regler for valgret og valgbarhed ved valg til Europa-Parlamentet for unionsborgere, der har bopæl i en medlemsstat, hvor de ikke er statsborgere.

I henhold til direktivets artikel 14, stk. 3, første punktum, forelægger Kommissionen 18 måneder forud for hvert valg til Europa-Parlamentet en rapport for Rådet og Europa-Parlamentet, hvori den kontrollerer, om begrundelserne for at give de pågældende medlemsstater tilladelse til at indføre undtagelsesbestemmelser efter EF-traktatens artikel 19, stk. 2, fortsat består, idet Kommissionen i givet fald foreslår, at der foretages de fornødne tilpasninger.

De næste valg til Europa-Parlamentet finder sted i juni 2004. Kommissionen skal derfor forelægge ovennævnte rapport i december 2002.

Storhertugdømmet Luxembourg har som den eneste nuværende medlemsstat benyttet sig af retten til at indføre undtagelsesbestemmelser efter traktatens artikel 19, stk. 2. I udvidelsesplanerne indgår det mål, at ti nye medlemsstater, Den Tjekkiske Republik, Estland, Cypern, Letland, Litauen, Ungarn, Malta, Polen, Slovenien og Slovakiet tiltræder EU i tide inden valgene til Europa-Parlamentet, der er fastsat til juni 2004. Valgene finder dermed sted i 25 medlemsstater. Ingen af de ti kandidatlande har under tiltrædelsesforhandlingerne rejst spørgsmålet om undtagelsesbestemmelser i henhold til traktatens artikel 19, stk. 2.

Formålet med rapporten er derfor at fastslå, om begrundelserne for at give Luxembourg tilladelse til at indføre undtagelsesbestemmelser, fortsat består, og i givet fald at stille forslag om tilpasninger.

2. VALGRET OG VALGBARHED VED VALG TIL EUROPA-PARLAMENTET

Enhver unionsborger har valgret og er valgbar ved valg til Europa-Parlamentet i den medlemsstat, hvor han/hun har bopæl, på samme betingelser som statsborgerne i denne stat.²

Dette er en af de rettigheder som unionsborgerskabet, der blev indført ved Maastricht-traktaten i 1992, giver borgere i EU. Den særlige ret til at deltage i det politiske liv i den medlemsstat, hvor man har bopæl, er fastsat i artikel 19 i Traktaten om Oprettelse af Den Europæiske Fællesskab (herefter benævnt "traktaten").

I artikel 19, stk. 2, hedder det, at enhver unionsborger, der har bopæl i en medlemsstat, hvor han ikke er statsborger³, har valgret og er valgbar i den medlemsstat, hvor han har bopæl, på samme betingelser som statsborgerne i denne

¹ Rådets direktiv 93/109/EF af 6. december 1993 om fastsættelse af de nærmere regler for valgret og valgbarhed ved valg til Europa-Parlamentet for unionsborgere, der har bopæl i en medlemsstat, hvor de ikke er statsborgere (EFT L 329 af 31.12.1993, s. 34). Herefter benævnt "direktivet".

² Artikel 39, stk. 1, i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (EFT C 364 af 18.12.2000, s. 1).

³ På engelsk "non-national citizen of the Union".

medlemsstat. Denne ret kan udøves med forbehold for de nærmere bestemmelser, som vedtages af Rådet. De nærmere bestemmelser kan omfatte undtagelser, når specifikke problemer i en medlemsstat tilsiger dette.

De nærmere bestemmelser for udøvelse af valgretten og valgbarheden ved valg til Europa-Parlamentet blev fastsat i 1993 ved ovennævnte direktiv. Det hedder i artikel 3, at enhver person, der på skæringsdagen

- a) er unionsborger i henhold til traktatens artikel 17
- b) ikke er statsborger i bopælslandet, men i øvrigt opfylder de betingelser for valgret og valgbarhed, der i henhold til dette lands lovgivning kræves opfyldt af landets egne statsborgere

har valgret og er valgbar i bopælslandet ved valg til Europa-Parlamentet, medmindre vedkommende har fortabt sine rettigheder i henhold til artikel 6 eller 7. En sådan vælger kaldes en 'EF-vælger', og en kandidat kaldes en 'EF-valgbar'. Direktivets artikel 9 indeholder regler om EF-vælgernes optagelse på valglisten i bopælslandet, og artikel 10 omhandler EF-valgbares anmeldelse af kandidatur.

3. UNDTAGELSER EFTER DIREKTIVETS ARTIKEL 14

Direktivet tillader indførelse af undtagelser fra princippet om ligestilling mellem nationale og ikke-nationale vælgere, hvor dette er begrundet med specifikke problemer i en medlemsstat. Artikel 14, stk. 1, fastsætter, at såfremt de unionsborgere i den stemmeberettigede alder, der har bopæl i en medlemsstat, hvori de ikke har statsborgerskab, udgør mere end 20 % af samtlige bosiddende unionsborgere i den stemmeberettigede alder i den pågældende medlemsstat, kan denne, uanset bestemmelserne i artikel 3, 9 og 10, bestemme:

- a) at valgret er forbeholdt de EF-vælgere, der mindst har haft bopæl i landet i et nærmere fastsat tidsrum, som dog ikke kan overstige fem år
- b) at valgbarhed er forbeholdt de EF-valgbare, der mindst har haft bopæl i landet i et nærmere fastsat tidsrum, som dog ikke kan overstige ti år.

EF-vælgere og EF-valgbare er ikke underlagt kravene i første afsnit med hensyn til det tidsrum, de skal have haft bopæl i bopælslandet, såfremt de ikke har valgret eller er valgbare som følge af, at de har bopæl uden for hjemlandet, eller som følge af varigheden af dette ophold.

I direktivets artikel 14, stk. 2, hedder det, at såfremt det i en medlemsstats lovgivning fastsættes, at statsborgere fra en anden medlemsstat, der har bopæl dér, har valgret til denne medlemsstats nationale parlament på nøjagtig samme betingelser som medlemsstatens egne vælgere, kan denne første medlemsstat uanset dette direktiv undlade at anvende direktivets artikel 6 til 13 på disse statsborgere.

4. UNDTAGELSESBESTEMMELSER INDFØRT AF LUXEMBOURG

Luxembourg har som eneste medlemsstat gjort brug af undtagelsesbestemmelsen efter artikel 14, stk. 1. Luxembourg begrænser valgretten til unionsborgere, som ikke

er statsborgere, men som har haft bopæl i landet i fem af de seneste seks år forud for optagelse på valglisten⁴. Med hensyn til valgbarhed kræver Luxembourg, at unionsborgere, som ikke er statsborgere dér, skal have haft bopæl i landet i ti af de seneste tolv år forud for anmeldelse af kandidaturen⁵.

5. EVALUERING AF BEGRUNDELSERNE FOR AT INDFØRE UNDTAGELSESBESTEMMELSER

De omstændigheder, hvorunder der kan gives tilladelse til at indføre undtagelsesbestemmelser, er som omhandlet i artikel 14, stk. 1, at "de unionsborgere i den stemmeberettigede alder, der har bopæl i en medlemsstat, hvori de ikke har statsborgerskab, [udgør] mere end 20 % af samtlige bosiddende unionsborgere i den stemmeberettigede alder i den pågældende medlemsstat".

Derfor skal det undersøges, om de unionsborgere i den stemmeberettigede alder, der har bopæl, men ikke statsborgerskab i Luxembourg, udgør mere end 20 % af samtlige bosiddende unionsborgere i den stemmeberettigede alder i Luxembourg.

I henhold til artikel 14, stk. 3, andet punktum, skal medlemsstater, der indfører undtagelsesbestemmelser i henhold til stk. 1, meddele Kommissionen alle fornødne oplysninger til begrundelse heraf. Ved brev af 5. juni 2002 anmodede Kommissionen de luxembourgske myndigheder om at fremsende de seneste oplysninger om:

- antallet af unionsborgere i den stemmeberettigede alder, som har bopæl i Luxembourg, men som ikke er statsborgere der, og
- det samlede antal unionsborgere i den stemmeberettigede alder, som har bopæl i Luxembourg.

De luxembourgske myndigheder svarede ved brev af 11. september 2002. I henhold til brevets oplysninger er den seneste folketælling baseret på en befolkningsundersøgelse, der blev gennemført i februar 2001 af STATEC (Service Central de la Statistique et des Etudes Economiques). Ifølge undersøgelsen var antallet af unionsborgere i den stemmeberettigede alder, som har bopæl i Luxembourg, men som ikke er statsborgere der, 107 375. Det samlede antal unionsborgere i den stemmeberettigede alder, som har bopæl i Luxembourg, var 326 027.

Det følger heraf, at andelen af unionsborgere i den stemmeberettigede alder, der havde bopæl, men ikke statsborgerskab i Luxembourg, udgjorde 32,93 % af samtlige bosiddende unionsborgere i den stemmeberettigede alder i Luxembourg på tidspunktet for befolkningsundersøgelsen i 2001. Der er ingen grund til at antage, at situationen er ændret siden da. Andelen ligger tydeligvis over den grænse, der er fastsat i direktivet, nemlig 20 %.

⁴ Artikel 1 i lov af 25. februar 1979 om direkte valg af "Storhertugdømmet Luxembourgs repræsentanter" til Europa-Parlamentet, som ændret ved lov af 28. januar 1994 om fastsættelse af bestemmelserne for valg af Storhertugdømmet Luxembourgs repræsentanter til Europa-Parlamentet.

⁵ Artikel 98 i lov af 25. februar 1979 om direkte valg af "Storhertugdømmet Luxembourgs repræsentanter" til Europa-Parlamentet, som ændret ved lov af 28. januar 1994 om fastsættelse af bestemmelserne for valg af Storhertugdømmet Luxembourgs repræsentanter til Europa-Parlamentet.

6. KONKLUSIONER

Kommissionen konkluderer, at begrundelserne for at give Storhertugdømmet Luxembourg tilladelse til at indføre undtagelsesbestemmelser efter traktatens artikel 19, stk. 2, og efter direktivets artikel 14, stk. 1, fortsat består. Kommissionen finder det derfor ikke påkrævet at foreslå tilpasninger.